С. Івах, Т. Пантюк, О. Невмержицька, О. Гевко

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ З ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ФАХОВИХ МЕТОДИК ТА СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Дрогобич – 2026

УДК 373.3.016(072)

І-23

Рекомендовано вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 5 від 23 квітня 2026 року)

Відповідальний за випуск – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти **Паласевич І.Л.**

Рецензенти:

Пагута М.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри технологічної та професійної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка;

Смеречак Л.І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи та корекційної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Івах С., Пантюк Т., Невмержицька О., Гевко О.

Методичні матеріали до написання курсових робіт з дошкільної педагогіки, фахових методик та сучасних технологій дошкільного виховання. Дрогобич, 2026. 64 с.

У посібнику представлено вимоги до виконання основних етапів курсової роботи: підготовки, оформлення та захисту. У ньому вміщено орієнтовну тематику і наведено стислий комплекс методичних рекомендацій, спрямованих на забезпечення ефективної організації самостійної навчально-дослідницької діяльності студентів спеціальності А 2 Дошкільна освіта.

Матеріали посібника мають на меті формування дослідницьких компетентностей та практичної готовності майбутніх фахівців дошкілля до їхнього використання у професійній діяльності.

© Івах С.,
© Пантюк Т.,
© Невмержицька О.
© Гевко О.
© ДДПУ імені Івана Франка

ЗМІСТ

Передмова……..4
Загальні положення……...6
Мета та завдання виконання курсової роботи…….6
Основні етапи виконання курсової роботи……..7
Дотримання академічної доброчесності……..9
Організація і керівництво курсовою роботою…….12
Обрання теми курсової роботи……12
Структура курсової роботи…… .14
Вимоги до оформлення курсової роботи……19
Керівництво курсовою роботою……..24
Захист курсової роботи…….25
Додатки…….27

ПЕРЕДМОВА

Специфіка освітнього процесу у закладі вищої освіти зумовлює необхідність цілеспрямованої та методично обґрунтованої організації самостійної роботи студентів, яка має забезпечувати не лише результативне засвоєння змісту навчальних дисциплін, але і формування у них дослідницьких умінь, аналітичного мислення та здатності до наукового пошуку.

Серед різноманітних форм самостійної діяльності особливе місце посідає курсова робота, що виступає важливим елементом підготовки здобувачів вищої освіти та сприяє розвитку їхньої наукової компетентності. Відповідно до навчальних планів спеціальності «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів, виконання курсової роботи є обов'язковим видом освітньої діяльності в межах опанування окремих дисциплін. Для студентів бакалаврату такою дисципліною визначено «Дошкільну педагогіку», а також фахові методики дошкільної освіти, а для здобувачів магістерського рівня – «Сучасні технології дошкільного виховання».

У сучасних умовах розвитку освіти курсова робота постає як важливий і перспективний різновид освітньої діяльності, спрямований на реалізацію низки ключових освітніх завдань. Зокрема, її виконання забезпечує:

– поглиблення теоретичної підготовки здобувачів освіти;

– удосконалення сформованих у процесі навчання дослідницьких умінь та їхнє застосування для розв'язання практичних професійних завдань;

– розвиток здатності співвідносити теоретичні положення з практикою, опрацьовувати наукові й методичні джерела, формулювати обґрунтовані висновки;

– формування уміння розробляти пропозиції та рекомендації щодо підвищення ефективності професійної діяльності;

– становлення власної професійної позиції та науково обґрунтованого погляду на актуальні проблеми галузі.

Виконання курсової роботи регламентується навчальним планом і є обов’язковим елементом освітнього процесу для кожного студента.

Структура посібника охоплює передмову, два розділи та додатки. У першому розділі – «Загальні положення» – подано визначення курсової роботи, розкрито її роль у професійній підготовці здобувачів освіти, окреслено основні завдання, а також сформульовано вимоги щодо змісту, написання та оформлення цього виду навчально-дослідницької діяльності.

У другому розділі – «Організація і керівництво курсовою роботою» – висвітлено специфіку підготовки та виконання курсового дослідження. Розкрито структуру курсової роботи, зміст її основних компонентів, послідовність етапів підготовки до захисту та процедуру його проведення. Подано методичні рекомендації щодо вибору теми, формування плану дослідження, а також окреслено вимоги до оформлення роботи відповідно до чинних академічних стандартів. Окрему увагу зосереджено на визначенні ролі наукового керівника, який здійснює консультативний супровід студента на всіх етапах виконання курсової роботи. Наведено календарний план-графік, що регламентує строки виконання основних етапів дослідження.

У додатках наведено орієнтовний перелік тем курсових робіт, зразки оформлення титульного аркуша, а також приклади структурних планів курсових досліджень, які можуть слугувати методичними орієнтирами для студентів.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета та завдання виконання курсової роботи

Курсова робота є науковою розробкою конкретної теми в обмеженому обсязі, яка передбачає творче переосмислення опрацьованого матеріалу, ґрунтується на аналізі сучасного стану наукових досліджень із відповідної проблеми та передбачає самостійне, коректне використання категоріального апарату. Її змістовою основою виступає наукова або освітня проблема, а сутність полягає у системному опрацюванні наукових джерел і, за потреби, у проведенні емпіричного дослідження.

Виконання курсової роботи спрямоване на розширення та поглиблення теоретичних знань студентів, формування й удосконалення їхніх професійних умінь у процесі розв'язання визначеної наукової чи професійної проблеми відповідно до обраної теми. Цей вид навчально-дослідницької діяльності сприяє розвитку компетентностей у сфері наукового пошуку, а також формуванню загальнокультурних і фахових компетенцій, необхідних для майбутньої професійної діяльності.

Керівництво виконанням курсової роботи спрямоване на розв'язання низки ключових завдань, серед яких:

– розвиток у студентів умінь самостійної науково-дослідницької діяльності, поглиблення фахових знань та підвищення рівня професійної компетентності;

– формування здатності аналізувати сучасні наукові джерела, узагальнювати стан розробленості проблеми в теорії та практиці дошкільної освіти, а також робити науково обґрунтовані висновки.

У процесі підготовки та написання курсової роботи студент опановує такі вміння:

– здійснювати пошук, добір і опрацювання наукової інформації в межах дослідницького завдання;

– користуватися сучасними електронними базами даних, що містять актуальну, зокрема, зарубіжну, професійну літературу;

– ефективно застосовувати тематичні та професійно орієнтовані інтернет-ресурси;

– коректно й логічно викладати стан наукової розробленості питання на основі теоретичного аналізу, систематизації та узагальнення літературних джерел;

– брати участь у проведенні емпіричних досліджень;

– презентувати результати наукової роботи у формі повідомлень і доповідей на наукових заходах (симпозіумах, круглих столах, конференціях).

Основні етапи виконання курсової роботи

Виконання курсової роботи охоплює три взаємопов'язані етапи: організаційний, технологічний та етап презентації результатів.

Організаційний етап передбачає:

– вибір теми курсової роботи та її погодження з науковим керівником;

– пошук інформаційних джерел і формування попереднього списку літератури;

– складання плану (змісту) курсової роботи;

– визначення мети та завдань дослідження;

– опрацювання й аналіз наукової літератури та інших джерел;

– розроблення плану (структури) дослідження.

Технологічний етап включає:

– обґрунтування актуальності обраної теми й аналіз ступеня її наукової розробленості;

– визначення наукового апарату дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, методи тощо);

– виконання теоретичної частини роботи на основі аналізу літератури;

– за потреби – проведення та узагальнення результатів емпіричного дослідження;

– формулювання висновків;

– оформлення списку використаних джерел;

– підготовку остаточного варіанта роботи відповідно до вимог.

Етап презентації результатів (захист) охоплює:

– усний виступ із представленням основних положень дослідження;

– використання мультимедійної презентації для ілюстрації ключових результатів;

– надання відповідей на запитання щодо змісту курсової роботи.

Одним із ключових завдань курсової роботи є здійснення ґрунтовного самостійного аналізу й оцінювання стану розробленості обраної проблеми в сучасній науці. Основу інформаційного забезпечення становлять наукові праці дослідників, присвячені відповідній тематиці, а також результати власного емпіричного дослідження студента (за наявності потреби в його проведенні). Зміст курсової роботи має відображати інтелектуальну самостійність автора, уміння здійснювати критичний аналіз ідей та досвіду, аргументувати власні міркування і формулювати чітку наукову позицію.

Історичний матеріал доцільно розглядати крізь призму сучасних наукових підходів і переосмислення минулого досвіду. Студент повинен уміти інтерпретувати історичні дані, виокремлювати в них загальні та специфічні характеристики, екстраполювати отримані висновки на сучасні умови, визначати їхню практичну значущість і актуальність. Важливою є також здатність перевіряти окремі положення на основі власного професійного досвіду.

У цьому контексті особливого значення набуває сформованість у майбутнього вихователя навичок застосування емпіричних методів науково-педагогічного дослідження, уміння інтерпретувати отримані результати та обирати оптимальні способи їх наукової презентації.

Дотримання академічної доброчесності

Під час виконання курсової роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись академічної доброчесності, що передбачає «самостійність її виконання, посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації» (див. Додаток В).

Положенням про академічну доброчесність у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка, порушенням академічної доброчесності вважається:

«– академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

– самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

– фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

– фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень» (див. Додаток В).

Дотримання академічної доброчесності у написанні курсових робіт ставить **до здобувача освіти** такі **ключові вимоги:**

– **самостійність виконання курсового дослідження**, тобто курсова робота має бути результатом особистого інтелектуального пошуку студента;

– **цитування та коректність запозичень у тексті** має вказувати на те, що будь-яка думка, цитата, таблиця чи ідея, взята з інших джерел, повинна супроводжуватися точним посиланням на конкретного автора, певні видання, архівні дані чи інші документи або публікації;

– **заборона фальсифікації**, що не допускає вигадування чи домислювання результатів експериментальної частини досліджень, спостережень у закладах дошкільної освіти чи підробка анкетних даних, опитувань або інтерв'ювань дітей дошкільного віку, батьків дошкільників, педагогічних та наукових працівників;

– **декларування ШІ:** використання генеративного штучного інтелекту (наприклад, для структурування плану чи аналізу великих масивів даних) не заборонено, але **має бути чітко зазначено** у вступі до роботи із вказівкою, які саме операції було виконано за допомогою ШІ.

Важливою засторогою для здобувачів спеціальності «Дошкільна освіта» є те, що при виявленні плагіату, фабрикації чи самоплагіату (використанні власних раніше опублікованих текстів без посилання) є підставою для **незарахування курсової роботи** та повторного її виконання.

Як інструмент публічності, курсова робота перевіряється антиплагіатною інтернет-системою StrikePlagiarism.com після повного виконання студентом дослідження і подання науковим керівником відповідальному кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти за цю ділянку роботи.

За допомогою системи StrikePlagiarism.com відбувається моніторинг унікальності виконаної курсової роботи за допомогою порівняльного аналізу з інтернет-ресурсами, науковими базами, відкритими джерелами та закритими архівами. Після відповідної перевірки система генерує аналітичний звіт і забезпечує доказову базу для оцінки її оригінальності, на основі чого відповідальний фахівець може визначити, наскільки коректно оформлені цитування та чи немає ознак неправомірного використання чужих думок. За результатами перевірки повідомляє наукового керівника, чи були певні відхилення щодо академічної сумлінності для встановлення законності виявлених фрагментів, а також робить висновок про самостійність написання роботи.

Підсумком перевірки в системі StrikePlagiarism.com є звіт подібності – спеціальний документ, у якому систематизовані дані про всі виявлені текстові збіги та запозичення у поданій роботі. Коефіцієнт Подібності № 1 (складається як мінімум із 5 слів) не має перевищувати для курсових робіт 50 %. Коефіцієнт Подібності № 2 (що складається як мінімум із 25 слів) має бути меншою, ніж 5 % (допускається тільки для необхідних цитувань).

Курсова робота, яка була успішно захищена та пройшла усі необхідні процедури, спрямовується в електронний архів – Інституційний репозитарій Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (eDDPU), у якому здійснюється систематизація та довготривале зберігання інтелектуальних здобутків професорсько-викладацького складу та студентів.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО КУРСОВОЮ РОБОТОЮ

Обрання теми курсової роботи

Тематика курсових робіт формується та затверджується на засіданні випускової кафедри, щорічно переглядається й оновлюється відповідно до сучасних наукових тенденцій та потреб освітньої практики (див. Додаток А).

Під час вибору теми курсової роботи доцільно враховувати:

– актуальність проблем виховання, навчання й розвитку дітей дошкільного віку;

– відповідність тематики сучасним науково-педагогічним дослідженням;

– інтереси студентів у сфері педагогічної теорії та практики;

– напрями науково-дослідницької діяльності випускової кафедри.

Після затвердження переліку тем студентам надається інструктаж щодо змісту, структури та основних етапів виконання курсового дослідження. У ході цього інструктажу розкриваються особливості науково-дослідницької роботи в галузі дошкільної педагогіки, уточнюються вимоги до змісту й оформлення курсової роботи, а також здійснюється попередній вибір проблематики дослідження.

Тематику курсових робіт може визначати науковий керівник відповідно до напрямів його наукових інтересів і дослідницької діяльності (наприклад, дошкільна лінгводидактика, теорія та практика взаємодії з родинами вихованців, ознайомлення дітей із соціальним довкіллям тощо). Залучаючи студентів до опрацювання різних аспектів окресленої проблеми, науковий керівник стимулює їх до творчого пошуку, пропонує орієнтовні теми або спрямовує на формулювання власного варіанта

дослідження. Отже, кожен викладач формує коло можливих напрямів наукової роботи.

Обираючи тему, студент може спиратися на власні інтереси, здібності, а також на труднощі чи професійні запити, що виникли під час педагогічної практики або практичної діяльності. Остаточне формулювання теми курсової роботи визначається у процесі співбесіди з науковим керівником, що забезпечує її наукову обґрунтованість і практичну значущість.

Після вибору та погодження теми курсової роботи із науковим керівником укладається календарний план-графік її виконання (див. табл. 1). Він слугує інструментом для систематичного контролю за перебігом дослідження та сприяє усвідомленому плануванню студентом власної наукової діяльності.

Таблиця 1

Орієнтовний план графік виконання курсової роботи

Види навчальної діяльності студентів	Терміни виконання
1.1. Обрання теми курсової роботи та узгодження її з керівником	Жовтень
1.2. Пошук та визначення джерел інформації з теми курсової роботи, складання бібліографії дослідження	Листопад
1.3. Визначення плану (змісту) курсової роботи	Грудень
1.4. Обґрунтування мети і завдань роботи	
1.5. Вивчення і аналіз джерел інформації	Січень- березень
1.6. Складання плану експериментального дослідження (за потреби)	
1.7. Проведення дослідження і виконання експериментального дослідження (за потреби)	Березень-квітень

1.8. Складання вступу та висновків до курсової роботи	Квітень
1.9. Оформлення списку використаної літератури	
1.10. Оформлення роботи загалом	
1.11. Подача курсової роботи науковому керівникові для рецензування	За тиждень до захисту курсової роботи

Структура курсової роботи

Курсова робота традиційно має усталену структуру, що забезпечує логічність і послідовність викладу результатів дослідження. До її основних складових належать:

1. Титульний аркуш
2. План (зміст)
3. Вступ
4. Основна частина
5. Висновки
6. Список використаної літератури
7. Додатки

Оформлення титульного аркуша здійснюється відповідно до встановлених нормативних вимог. Він має містити такі обов'язкові реквізити: назву Міністерства, у підпорядкуванні якого перебуває заклад вищої освіти; повну назву закладу та кафедри, на якій виконується робота; тему курсової роботи; відомості про студента-виконавця та наукового керівника; зазначення міста та року виконання. Зразок оформлення титульного аркуша наведено у Додатку Ж.

Під час укладання плану (змісту) насамперед необхідно визначити коло питань, що розглядатимуться в окремих структурних елементах

роботи, а також послідовність їхнього викладу. У плані послідовно подаються назви розділів і підрозділів, які мають відповідати темі дослідження, відображати його логіку, бути чіткими, лаконічними та змістово вмотивованими. Обов'язковим є зазначення сторінок, з яких починається кожен структурний компонент. Орієнтовний зразок оформлення плану (змісту) подано у Додатку К.

Вступ розпочинається з окреслення проблеми, що зумовлює *актуальність обраної теми*. Актуальність визначає необхідність і своєчасність наукового вивчення певного питання. У її обґрунтуванні треба висвітлити стан розробленості проблеми в сучасній теорії та практиці дошкільної освіти, проаналізувати чинні нормативні документи у сфері освіти, а також вказати на суперечності, що існують у практиці виховання, навчання й розвитку дітей дошкільного віку. Формулювання актуальності має давати чітку відповідь на запитання: чому саме цю проблему необхідно досліджувати.

У *вступі* також визначаються *об'єкт, предмет, мета, завдання та методи дослідження,* окреслюється практичне значення отриманих результатів і подається коротка характеристика структури роботи.

Об'єкт дослідження розуміється як широка предметна сфера, у межах якої здійснюється науковий пошук. У педагогічній науці об'єктом можуть виступати педагогічні, організаційні або управлінські процеси.

Предмет дослідження – це конкретизований, відносно вузький аспект об'єкта, найбільш значущий з теоретичного чи практичного погляду, властивості або особливості об'єкта, безпосереднє вивчення яких передбачається.

Мета дослідження визначає провідний напрям розв'язання наукової проблеми й очікуваний кінцевий результат. Уважається, що мети

досягнуто, якщо провідна ідея, закладена в темі, теоретично обґрунтована, логічно доведена і за потреби перевірена на практиці.

Із мети логічно випливають завдання дослідження, які конкретизують її зміст і відповідають на запитання: що саме необхідно зробити для досягнення поставленої мети. Формулювання завдань потребує особливої точності, оскільки опис шляхів їхнього розв'язання становить зміст розділів і підрозділів роботи. Для курсового дослідження доцільно виокремити 3–4 основні завдання.

Методи дослідження мають бути адекватними меті й завданням роботи. Під методами розуміють способи наукового пізнання, шляхи розв'язання дослідницьких завдань і отримання емпіричних та теоретичних результатів. У науково-педагогічних дослідженнях традиційно застосовують теоретичні методи (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення тощо), емпіричні (спостереження, вивчення продуктів діяльності, анкетування, бесіда, експеримент тощо) та математичні (ранжування, шкалювання та ін.).

Практична значущість дослідження полягає у можливості використання його результатів для розв'язання конкретних завдань сучасної освітньої практики та підвищення ефективності роботи педагогів.

Завершується вступ короткою характеристикою структури курсової роботи, у якій подається перелік її основних складових, зазначається загальний обсяг, обсяг основного тексту, кількість використаних джерел, додатків та інших структурних елементів. Остаточний варіант вступу доцільно оформлювати після завершення написання основної частини, коли зміст дослідження набуває завершеного вигляду.

Основна частина курсової роботи може містити два або три розділи, які поділяються на підрозділи (складний план) або лише на пункти (простий план). Традиційно перший розділ присвячений теоретичному

обґрунтуванню досліджуваної проблеми, другий – аналізу окремих теоретичних аспектів теми, третій – практичним шляхам розв'язання дослідницької проблеми.

Починати роботу доцільно з огляду літератури, що охоплює аналіз наукових джерел за темою дослідження. Під час укладання бібліографії варто звернутися до фахових періодичних видань, таких як «Дошкільне виховання», «Обдарована дитина», «Бібліотечка вихователя дитячого садка», «Дошкільна освіта», «Педагогіка і психологія», «Рідна школа», а також інших педагогічних, методичних і психологічних журналів. Доцільним є також опрацювання монографій, авторефератів дисертацій, а за потреби – дитячої літератури.

У процесі збору інформації необхідно визначити основні наукові підходи до вивчення обраної проблеми та окреслити напрями досліджень, представлених у сучасній науковій літературі.

Важливим етапом є також уточнення базових понять дослідження, щоб забезпечити їхнє однозначне й коректне використання. Для цього доцільно послуговуватися енциклопедіями, тлумачними словниками, підручниками й іншими авторитетними джерелами. Виявлені дефініції потрібно проаналізувати, порівняти й обґрунтувати вибір тих, що становитимуть концептуальну основу курсової роботи.

Інформація, отримана з наукових джерел, фіксується у вигляді різних видів записів: цитат, конспектів, тез, схем, ксерокопій та інших допоміжних матеріалів.

Конспектування передбачає стислий, логічно вибудуваний і точний виклад основних положень першоджерела зі збереженням авторської думки. Конспект може містити послідовний виклад змісту книги чи статті. Обов'язковим є зазначення прізвища та ініціалів автора, повної назви

праці, місця й року видання, а також сторінок, на яких розміщено використаний матеріал.

Цитування полягає у дослівному відтворенні фрагментів тексту, що є необхідними для аргументації власних положень. Цитата подається без змін, у лапках, із зазначенням сторінки джерела. У разі пропуску частини тексту замість вилученого фрагмента ставляться три крапки, при цьому важливо не спотворити зміст авторського висловлювання. Кількість цитат має бути обґрунтованою та помірною.

Тези – це короткі формулювання, що відображають ключові ідеї джерела. Тезовий виклад є більш стислим, ніж конспект, і фіксує лише найсуттєвіші положення.

Записи рекомендується робити на окремих аркушах з використанням лише одного боку, зазначаючи на полях, до якого питання плану вони належать. Особливу увагу важливо приділяти різним науковим підходам до трактування одного й того самого педагогічного явища, формулюючи при цьому власну позицію.

На основі опрацьованої літератури за кожним пунктом попереднього плану накопичується матеріал, що дає змогу уточнити й остаточно сформувати зміст курсової роботи.

Основна частина завершується аналізом отриманих результатів теоретичного опрацювання літератури та, за потреби, проведеного емпіричного дослідження. На цьому етапі здійснюється зіставлення власних результатів із даними, наведеними в наукових джерелах, подається їхня інтерпретація та пояснення виявлених закономірностей.

Висновки становлять послідовний виклад отриманих результатів дослідження у співвідношенні з поставленою метою та завданнями. Вони мають узгоджуватися з теоретичними положеннями, сформульованими в роботі, бути лаконічними, змістовними й аргументованими. Недопустимо

повторювати у висновках текст вступу чи основної частини – вони повинні відображати підсумкові наукові напрацювання автора.

Список використаної літератури оформлюється відповідно до чинних бібліографічних стандартів: у строгому алфавітному порядку прізвищ авторів або назв колективних праць, із наскрізною нумерацією. До переліку включаються всі джерела, на які посилається автор, як друковані, так і електронні. Рекомендований обсяг списку – не менше 20 найменувань.

Додатки містять матеріали, що доповнюють основний текст і слугують ілюстративною або доказовою базою дослідження: анкети, протоколи спостережень, конспекти, таблиці, графіки, діаграми, зразки дитячої творчості, фотографії тощо. Кожен додаток має бути пронумерований і забезпечений назвою. Додатки не входять до обов’язкового обсягу сторінок курсової роботи.

Вимоги до оформлення курсової роботи

Курсова робота оформлюється на стандартних аркушах формату А 4 з використанням лише одного боку сторінки. Усі аркуші мають бути надійно скріплені або зшиті у папці-скорозшивачі.

Обсяг основного тексту курсової роботи не повинен перевищувати 25–30 сторінок. Набір тексту здійснюється у текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman, кегль 14, з міжрядковим інтервалом 1,5. Текст вирівнюється за шириною сторінки; кількість знаків у рядку – близько 65, кількість рядків на сторінці – 29–30. Необхідно дотримуватися таких параметрів полів: ліве – 3 см, праве – 1 см, верхнє та нижнє – по 2 см. Заголовки та підзаголовки відокремлюються від основного тексту двома інтервалами згори і знизу та друкуються малими літерами.

Нумерація роботи є наскрізною і розпочинається з титульного аркуша, проте номер сторінки на ньому не проставляється. Номери сторінок розміщуються у верхньому правому куті.

Текст курсової роботи має бути викладений логічно, послідовно та грамотно, відповідати нормам літературної мови. Доцільно уникати громіздких конструкцій, нечітких формулювань і надмірно загальних тверджень. Основними вимогами до викладу є логічність, структурованість, повнота, наукова коректність та відповідність загальноприйнятим стандартам оформлення наукових робіт.

Текст поділяється на розділи, кожен з яких має порядковий номер і чітко сформульовану назву, що відображає зміст відповідного фрагмента. Рекомендується починати кожен розділ з нової сторінки. За потреби

розділи можуть поділятися на підрозділи. Поділ тексту має забезпечувати пропорційність частин за обсягом і науковим наповненням.

У тексті обов'язково зазначаються прізвища науковців, наводяться посилання на використані джерела. Для підтвердження ключових положень можуть застосовуватися цитати. Дослівні цитати беруться в лапки; якщо цитата подається близько до тексту, без дослівного відтворення, у квадратних дужках зазначається номер джерела зі Списку використаної літератури та номер сторінки, з якої взято матеріал.

Наприклад:

На думку дослідниці А. Богуш, мовленнєва підготовка дітей до школи включає «…певну суму знань про навколишню дійсність, змістовий аспект мовлення; рівень розвитку мовленнєвих навичок: достатній словник, правильну звуковимову, граматичну правильність мовлення, діалогічне і монологічне мовлення; високу мовленнєву активність дітей; якість мовленнєвих відповідей; оволодіння елементарними оцінно-контрольними діями у сфері мовленнєвої діяльності» [7, с. 206].

Число 7 у квадратних дужках позначає, що цитата взята з праці А. Богуш, яка у «Списку використаної літератури» розміщена під номером 7. Позначення «с. 206» вказує на сторінку 206 зазначеного джерела, де безпосередньо міститься наведена цитата.

Або ж:

Як наголошує А. Іваненко, наприкінці дошкільного періоду дитина має оволодіти звуковим аналізом слова, тобто навчитися визначати послідовність, порядкове розташування та кількість звуків у словах; розрізняти на слух голосні й приголосні звуки, а також тверді та м'які приголосні; знаходити наголошений склад і звук у слові; орієнтуватися в його складовій структурі. Перелічені вміння уможливлюють формування фонематичних уявлень, розвиток мовленнєвої рефлексії та підготовку до

оволодіння читанням і письмом. Вони забезпечують перехід від інтуїтивного мовленнєвого сприймання до свідомої мовленнєвої діяльності як важливої передумови успішного навчання у школі [23, с. 14].

Число 23 у квадратних дужках свідчить про те, що використані положення належать праці А. Іваненко, яка у «Списку використаної літератури» подана під номером 23. Позначення «с. 14» уточнює сторінку відповідного джерела, де вміщений текст, переказаний автором курсової роботи.

Цитування у курсовій роботі має бути збалансованим: його надмірність або недостатність негативно позначається на науковому рівні дослідження.

Для дотримання норм наукового стилю викладу недоцільно використовувати форми першої особи («я вважаю», «на мою думку» тощо). Коректніше застосовувати форму множини («на наш погляд», «вважаємо») або уникати займенників, використовуючи безособові конструкції на зразок: «аналіз наукових джерел свідчить…», «вивчення досвіду практичної діяльності вихователів закладів дошкільної освіти дало підставу дійти висновку…». Такий підхід забезпечує об’єктивність викладу та відповідає вимогам наукового дискурсу.

Дотримання наукового стилю характеризується відсутністю експресивних та емоційно забарвлених мовних засобів. Його основною ознакою є об’єктивність викладу, яка досягається, зокрема, використанням лексичних конструкцій, що позначають ступінь достовірності інформації («звичайно», «дійсно», «можливо» тощо).

У курсовій роботі необхідно дотримуватися єдиного стилю викладу, орфографічної та синтаксичної правильності відповідно до норм сучасної української літературної мови. Список використаної літератури оформлюється згідно з вимогами ДСТУ 8302:2015 «Інформація та

документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

При бібліографічному описі книги одного чи кількох авторів ініціали зазначаються після прізвища, що забезпечує збереження алфавітного порядку. У записі джерела обов'язково вказуються його назва, місце та рік видання, а також загальна кількість сторінок. Назви колективних збірників, програм розвитку дитини подаються в алфавітному порядку; після них зазначається прізвище редактора або укладача.

Наприклад:

Дуткевич Т.В. Дитяча психологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.

Богуш А., Маліновська Н. Методика розвитку мовлення і навчання рідної мови дітей раннього віку. Вид. 2-ге. Київ : Слово, 2017. 392 с.

Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І. Білан; за заг. ред. О.В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.

У випадку використання окремої статті з періодичного видання чи збірника у бібліографічному описі необхідно зазначати прізвище та ініціали автора, назву статті, назву журналу або збірника, рік видання, номер журналу та сторінки, на яких розміщено матеріал.

Наприклад:

Зданевич Л., Атрощенко Т., Розгон В. Виховання самостійності у дітей дошкільного віку як проблема вітчизняних та зарубіжних наукових студій. *Інноваційна педагогіка.* 2024. Вип. 69. Том 1. С. 219–223. http://innovpedagogy.od.ua/archives/2024/69/part_1/44.pdf

Іваніщак М.Г. Особливості проявів самостійності у дітей третього року життя. *Розвиток сучасної науки: актуальні питання теорії та практики* : матеріали IX Всеукраїнської студентської наукової

конференції, м. Київ, 21 листопада, 2025 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». Вінниця : ТОВ«УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 684–686.

Додатки до курсової роботи позначаються літерами українського алфавіту, за винятком: Г, Ґ, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

При написанні курсової роботи здобувачі освіти мають неухильно дотримуватися принципів академічної доброчесності, що передбачає коректне використання джерел, уникання плагіату та забезпечення об’єктивності викладу матеріалу, про що більш детально зазначено у розділі Загальні положенні.

Керівництво курсовою роботою

Наукове керівництво виконанням курсової роботи здійснює викладач випускової кафедри. Основною формою взаємодії між студентом і керівником є консультації – як групові, так й індивідуальні. На початковому етапі переважають групові консультації, спрямовані на ознайомлення студентів із загальними вимогами та методичними підходами до виконання дослідження. Надалі провідну роль відіграють індивідуальні консультації, що забезпечують адресний науковий супровід.

Студент виконує курсову роботу самостійно, періодично звертаючись до наукового керівника для отримання рекомендацій та звітуючи про виконані етапи дослідження.

Функції наукового керівника включають:

– допомогу у визначенні кола питань, що підлягають вивченню, доборі методів дослідження, формуванні структури роботи та визначенні термінів її виконання;

– участь у складанні календарного плану-графіка виконання курсової роботи;

– консультування щодо вибору методики дослідження (за потреби);

– науковий супровід у процесі виконання роботи, перегляд і корекцію окремих її частин;

– інформування кафедри про випадки порушення студентом установлених термінів;

– перевірку та рецензування завершеної роботи.

Рецензування курсової роботи

Рецензія містить аналіз таких аспектів:

– обґрунтованість актуальності теми;

– повнота та глибина опрацювання наукових джерел;

– коректність і об’єктивність застосованих методів;

– достовірність отриманих результатів;

– аргументованість висновків;

– наявність практичних рекомендацій;

– відповідність роботи вимогам щодо оформлення.

Форма рецензії наведена у Додатку Л. Курсова робота допускається до захисту лише за умови позитивної рецензії наукового керівника.

Підставами для негативної рецензії можуть бути:

– невідповідність змісту обраній темі;

– використання застарілих або нерелевантних джерел;

– порушення логічності та послідовності викладу;

– відсутність висновків;

– недотримання вимог до оформлення;

– недостатній обсяг роботи;

– відсутність посилань на використані джерела.

Курсова робота подається науковому керівникові для рецензування не пізніше ніж за тиждень до захисту.

Захист курсової роботи

Курсова робота передбачає публічний захист. Дата, час і місце захисту визначаються відповідно до графіка освітнього процесу і повідомляються студентам завчасно. До захисту студент готує виступ на 7 – 10 хвилин, в якому коротко викладає стан дослідженості проблеми, основні теоретичні положення, методику та результати дослідницько-експериментальної роботи, отримані висновки та перспективи дослідження. Виступ унаочнюється мультимедійною презентацією. Необхідно також бути готовим до відповідей на запитання членів комісії та студентів.

Критеріями оцінки захисту курсової роботи є:

– ступінь опанування студентами навичок пошуку і опрацювання наукової літератури;

– знання вітчизняних та зарубіжних джерел з обраної тематики курсової роботи;

– уміння чітко викладати власне бачення проблеми;

– якість проведення експерименту й аналізу його результатів;

– творчий підхід студента до дослідження;

– готовність дискутувати та відстоювати власну позицію;

– володіння науковим стилем викладу матеріалу тощо.

За результатами захисту курсової роботи виставляється оцінка в балах (за стобальною шкалою), національною і ЄКТС шкалами оцінювання.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовна тематика курсових робіт з дошкільної педагогіки

1. Гра як провідна діяльність у розвитку та вихованні дітей дошкільного віку.
2. Педагогічні умови формування мотивації дітей старшого дошкільного віку до навчальної діяльності.
3. Розвиток мислення дошкільників засобом дидактичних ігор.
4. Використання казки як засобу пізнавального розвитку дітей старшого дошкільного віку.
5. Організація розвивального середовища у закладі дошкільної освіти.
6. Формування моральних цінностей у дітей старшого дошкільного віку.
7. Художня література як засіб морального виховання дітей дошкільного віку.
8. Соціалізація дітей середнього дошкільного віку у процесі спільної ігрової діяльності.
9. Застосування сюжетно-рольової гри як засобу розвитку навичок спілкування дітей.
10. Формування активного словника дітей молодшого дошкільного віку засобами ейдетики.
11. Формування самостійності у дітей третього року життя в різних видах діяльності.
12. Образотворча діяльність як засіб розвитку творчих здібностей дітей середнього дошкільного віку.
13. Педагогічні умови формування працелюбності у дітей старшого дошкільного віку.

14. Гра як засіб розвитку емоційної сфери дітей старшого дошкільного віку.

15. Театралізовані ігри як засіб естетичного виховання дошкільників.

16. Ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з довкіллям засобом народного календаря.

17. Формування толерантності у дітей старшого дошкільного віку.

18. Формування валеологічної компетентності старших дошкільників засобом дидактичних ігор.

19. Педагогічні умови формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

20. Формування основ економічної культури у дітей старшого дошкільного віку.

21. Формування основ громадянської свідомості старших дошкільників.

22. Основні засади співпраці закладу дошкільної освіти і сім'ї у естетичному вихованні дітей дошкільного віку.

23. Використання українських народних рухливих ігор у формуванні національної свідомості дітей старшого дошкільного віку.

24. Педагогічні умови виховання інтересу до соціальної дійсності у дітей дошкільного віку.

25. Традиційні основи родинного виховання в Україні.

26. Взаємодія закладу дошкільної освіти та сім'ї у моральному вихованні дошкільників.

27. Особливості ознайомлення дошкільників з явищами соціальної дійсності.

28. Використання ігор з математичним змістом для розвитку логіко-математичних уявлень.

29. Дидактична гра як засіб розвитку логіко-математичних уявлень дошкільників.

30. Педагогічні умови організації життєдіяльності дітей раннього віку в період адаптації до умов закладу дошкільної освіти.

31. Виховання інтересу до соціальної дійсності у дітей дошкільного віку.

32. Психолого-педагогічні умови успішної організації педагогічного спілкування закладу дошкільної освіти з батьками.

33. Форми та методи взаємодії закладу дошкільної освіти з батьками у контексті гуманізації освіти.

34. Формування соціальної компетентності дітей дошкільного віку засобами масової інформації.

35. Засоби масової інформації у системі соціального формування особистості дітей дошкільного віку.

36. Особливості ознайомлення дошкільників з природою в умовах закладу дошкільної освіти.

37. Використання засобів народознавства при ознайомленні дітей старшого дошкільного віку з природою.

38. Емоційний розвиток старших дошкільників засобом природи.

39. Природа як засіб емоційного розвитку дітей старшого дошкільного віку.

40. Сенсорне виховання молодших дошкільників засобом розвивальних ігор.

Орієнтовна тематика курсових робіт з фахових методик дошкільної освіти

1. Формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку.

2. Розвиток образності мовлення дітей старшого дошкільного віку у процесі навчання розповідання за пейзажними картинами.

5. Особливості навчання розповідання в молодшому дошкільному віці.

6. Використання структурно-логічної схеми в процесі навчання розповідання дітей старшого дошкільного віку.

7. Навчання творчого розповідання дітей старшого дошкільного віку.

8. Методика розвитку зв’язного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами театралізованої діяльності.

9. Формування граматичної правильності мовлення дітей середнього дошкільного віку.

10. Формування навичок діалогічного мовлення у дітей старшого дошкільного віку засобом сюжетно-рольових ігор.

11. Формування комунікативної готовності старших дошкільників до шкільного навчання.

12. Формування елементарних математичних уявлень засобами дидактичної гри.

13. Методика розвитку просторових уявлень старших дошкільників засобами LEGO-конструювання.

14. Формування елементарних уявлень про час у дітей старшого дошкільного віку.

15. Використання паличок Кюїзенера у формуванні елементарних математичних уявлень у дітей старшого дошкільного віку.

16. Формування поняття числа у дітей старшого дошкільного віку.

17. Розвиток пізнавальної активності дітей шляхом складання аплікаційних композицій з природного матеріалу.

18. Формування естетичного смаку дітей старшого дошкільного віку засобами аплікації.

19. Формування уявлень про форму та геометричні фігури у дітей молодшого дошкільного віку.

20. Розвиток логіко-математичних здібностей дошкільників шляхом використання логічних блоків Дьєнеша.

21. Використання дидактичних ігор при ознайомленні дошкільників з формою предметів.

22. Використання наочного матеріалу в навчанні дітей дошкільного віку елементарним математичним уявленням.

23. Формування уявлень про величину предметів та навчання вимірюванню дітей дошкільного віку.

24. Застосування методів і принципів фізичного виховання на заняттях фізичної культури у закладах дошкільної освіти.

25. Методика поетапного формування рухових якостей у дітей дошкільного віку.

26. Сучасні підходи до формування здорового способу життя дошкільників.

Орієнтовна тематика курсових робіт
із сучасних технологій дошкільного виховання

1. Технології логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку
2. Ігрові технології формування навичок здорового способу життя.
3. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у дошкільній освіті.
4. Інтерактивні методи формування соціальної компетентності дітей.
5. Технології валеологічного виховання дітей старшого дошкільного віку.
6. Інноваційні підходи до розвитку креативності у дошкільників.
7. Технології медіаосвіти у вихованні дітей старшого дошкільного віку.
8. Технології розвитку творчих здібностей старших дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти.
9. Проєктні технології у дошкільній освіті.
10. Використання мультимедійних засобів у розвитку мовлення дошкільників.
11. Освітні комп'ютерні ігри як засіб пізнавального розвитку дітей.
12. Технології організації рухливих ігор у фізичному вихованні дітей.
13. Використання ейдетичних методик у формуванні словникового запасу.
14. Технології розвитку діалогічного мовлення дошкільників.
15. Сторітелінг як інноваційний метод розвитку мовлення дошкільників.
16. Технології арт-терапії у розвитку творчих здібностей дітей.
17. Використання музичних технологій у формуванні емоційної культури дошкільників.

18. Інноваційні технології формування навичок здорового способу життя.

19. Використання фітнес- та релаксаційних технологій у дошкільній освіті.

20. Технології сенсорного розвитку дітей раннього віку.

Додаток Б

Витяг із Закону України «Про освіту»

Розділ V. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.

Стаття 42. Академічна доброчесність

1. **Академічна доброчесність** – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2. **Дотримання академічної доброчесності передбачає:**

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text]

Додаток В

Нормативні документи ДДПУ імені Івана Франка
щодо академічної доброчесності

✓Кодекс академічної доброчесності Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 21 червня 2018 р.

✓Положення про комісію з питань академічної доброчесності Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 20 жовтня 2020 р.

✓Положення про академічну доброчесність у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка від 28 серпня 2025 р.

✓Положення про Комісію з моніторингу освітньої діяльності та якості вищої освіти у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка, 28 серпня 2025 р.

✓Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, курсових та кваліфікаційних роботах у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка, 26 червня 2025 р.
[https://drive.google.com/drive/folders/1zl6gHrIjaboIQrEuQACy9h6oLbT9rjUi
]

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка

Уведено в дію
наказом ректора університету
від 01 лютого 2024 р. № 41

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка (далі – Положення) визначає основні засади академічної доброчесності як невід'ємної складової системи забезпечення якості освітньої діяльності, якими мають керуватися учасники освітнього процесу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (далі – Університет) під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності.

1.2. Це Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, інших актів законодавства України, а також Статуту, Колективного договору, Правил внутрішнього розпорядку, Кодексу академічної доброчесності й інших нормативних актів Університету.

1.3. Етичні принципи та правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу Університету під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень, визначені Кодексом академічної доброчесності Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

1.4. Система забезпечення академічної доброчесності є невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти Університету й містить: 1)заходи, спрямовані на ознайомлення учасників освітнього процесу з

поняттям і вимогами академічної доброчесності; 2) механізми виявлення порушень академічної доброчесності учасниками освітнього процесу; 3) порядок притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності.

1.5. Види академічної відповідальності учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та цим Положенням.

1.6. Структурними підрозділами та уповноваженими колегіальними органами (комісіями), які забезпечують популяризацію принципів академічної доброчесності, їх впровадження в освітню та наукову (творчу) діяльність Університету, а також здійснюють наглядову та контролюючу функції є: – навчально-методичний відділ; – відділ організації наукової роботи; – науково-дослідний сектор; – тимчасові комісії щодо встановлення фактів порушення академічної доброчесності; – постійно діюча Комісія з питань академічної доброчесності Університету.

1.7. Постійно діючим органом, уповноваженим розглядати звернення щодо порушення норм етики та академічної доброчесності в Університеті, а також надавати адміністрації рекомендації щодо накладання відповідних санкцій у встановленому порядку, є Комісія з питань академічної доброчесності Університету, діяльність якої регламентується відповідним положенням.

1.8. Діяльність Університету, спрямована на створення системи ефективного запобігання поширенню та виявлення плагіату в роботах наукових, науково–педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, на дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб, регламентується Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових, навчально–методичних та кваліфікаційних роботах у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка.

1.9. Вимоги цього Положення поширюються та є обов’язковими до виконання для всіх учасників освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності в Університеті.

1.10. Відповідальність за порушення академічної доброчесності під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності

покладається на наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників, а також здобувачів вищої освіти Університету.

2. ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками Університету передбачає:

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково–педагогічну, творчу) діяльність;

– контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; – об’єктивне оцінювання результатів навчання.

2.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти Університету передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Порушенням академічної доброчесності в Університеті вважається:

– академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

– самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

– фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

– фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

– списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

– обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої та/або наукової діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

– хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь–яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

– необ’єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти;

– надання здобувачам вищої освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

– вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ’єктивного оцінювання результатів навчання.

3.2. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники Університету можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності в установленому порядку:

– відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

– позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання; – відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

– позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;

– позбавлення можливості здійснювати наукове керівництво аспірантами, наукове консультування докторантів;

– позбавлення можливості викладати навчальні дисципліни.

3.3. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності в установленому порядку:

– повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

– повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

– призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо);

– внесення до реєстру порушників академічної доброчесності;

– позбавлення академічної стипендії;

– позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання;

– відрахування з Університету.

4. ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТІВ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИМИ, НАУКОВОПЕДАГОГІЧНИМИ ЧИ НАУКОВИМИ ПРАЦІВНИКАМИ

4.1. Факти порушення академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними чи науковими працівниками Університету можуть виявлятися

ректором, проректорами, деканами факультетів, завідувачами кафедр, керівниками інших структурних підрозділів, уповноваженими особами, іншими працівниками чи учасниками освітнього процесу, а також колегіальними органами (науково-методичні ради, вчені ради, спеціалізовані вчені ради, оргкомітети конференцій, редакції наукових видань тощо).

4.2. Особи (колегіальні органи), що виявили факти порушення академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними чи науковими працівниками Університету, зобов'язані невідкладно письмово повідомити про це ректора (проректора відповідно до розподілу функціональних обов'язків) Університету. Про виявлення факту хабарництва, як одного з видів порушення академічної доброчесності, в установленому порядку повідомляється також уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції Університету.

4.3. Встановлення факту порушення академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними чи науковими працівниками Університету здійснюється тимчасовою комісією щодо встановлення фактів порушення академічної доброчесності (далі – тимчасова комісія), яка утворюються наказом ректора (проректора відповідно до розподілу функціональних обов'язків) Університету впродовж 2 (двох) робочих днів із моменту отримання повідомлення про виявлення факту порушення академічної доброчесності педагогічним, науково-педагогічним чи науковим працівником. Тимчасова комісія утворюється в складі голови, заступника голови та членів із числа працівників Університету, що мають необхідний досвід і кваліфікацію.

4.4. Тимчасова комісія впродовж 3 (трьох) робочих днів із дати утворення зобов'язана в установленому порядку розглянути повідомлення про виявлення факту порушення академічної доброчесності педагогічним, науковопедагогічним чи науковим працівником. За результатами розгляду тимчасова комісія приймає одне з наступних рішень: про встановлення факту порушення академічної доброчесності педагогічним, науково-педагогічним чи науковим працівником; про відсутність факту порушення академічної доброчесності педагогічним, науково-педагогічним чи науковим працівником.

4.5. Тимчасова комісія здійснює свою діяльність у формі засідань. Засідання тимчасової комісії має право приймати рішення (є правомочним), якщо в ньому беруть участь не менше 2/3 від її загального складу.

4.6. Тимчасова комісія приймає рішення шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів присутніх на засіданні членів тимчасової комісії. При рівному розподілі вирішальним є голос голови (за його відсутності – заступника голови) тимчасової комісії.

4.7. Рішення тимчасової комісії оформляється протоколом, який підписують голова (за його відсутності – заступник голови) й секретар тимчасової комісії.

4.8. Секретар тимчасової комісії впродовж 2 (двох) робочих днів повідомляє про прийняте за результатами розгляду рішення ректора (проректора відповідно до розподілу функціональних обов'язків), а також педагогічного, науково-педагогічного чи наукового працівника, стосовно якого порушено питання про порушення ним академічної доброчесності.

4.9. Притягнення до академічної відповідальності педагогічних, науково-педагогічних або наукових працівників здійснюється уповноваженою посадовою особою (колегіальним органом) Університету на підставі рішення тимчасової комісії, якщо інше не передбачено законодавством або цим Положенням.

4.10. Педагогічний, науково-педагогічний чи науковий працівник Університету, стосовно якого порушено питання про порушення ним академічної доброчесності, має такі права:

– ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

– особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

– знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

– оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

5. ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТІВ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

5.1. У випадку виявлення порушення академічної доброчесності в письмових роботах, публікаціях, під час здійснення поточного або підсумкового контролю (атестації) необхідно повідомити здобувача вищої освіти про час, місце та процедуру встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення його до академічної відповідальності.

5.2. Питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності розглядається в присутності здобувача вищої освіти, стосовно якого порушено питання про порушення ним академічної доброчесності:

1) у разі виявлення порушення академічної доброчесності під час здійснення поточного або підсумкового контролю – викладачем, який проводив поточний або підсумковий контроль, та завідувачем випускової кафедри;

2) у разі виявлення порушення академічної доброчесності під час здійснення підсумкової атестації – екзаменаційною комісією;

3) у разі виявлення порушення академічної доброчесності в інших випадках – завідувачем випускової кафедри та деканом факультету.

5.3. Відсутність здобувача вищої освіти, належним чином повідомленого про дату, час і місце розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення його до академічної відповідальності, не є перешкодою для розгляду цього питання та прийняття рішення по суті. Здобувач вищої освіти повідомляється про прийняте рішення.

5.4. Науково-педагогічні та педагогічні працівники контролюють забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти в освітньому процесі та науковій діяльності.

5.5. Дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при виконанні завдань поточного та підсумкового контролю (атестації) здобувача вищої освіти забезпечує викладач (екзаменаційна комісія).

5.6. Дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при виконанні курсових робіт (проєктів) забезпечує викладач, який керує роботою (проєктом).

5.7. Дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при написанні кваліфікаційної роботи (дисертації) забезпечують науковий керівник (консультант), рецензенти, опоненти. Зазначені роботи обов'язково проходять процедуру перевірки на предмет виявлення академічного плагіату.

5.8. Науково-педагогічний працівник (екзаменаційна комісія) за встановлений факт порушення академічної доброчесності може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти: – зниження результатів оцінювання письмової роботи, іспиту, заліку тощо; – повторне проходження процедури оцінювання письмової роботи, іспиту, заліку тощо; – призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо) в рамках вимог робочої програми дисципліни.

5.9. Керівник кваліфікаційної роботи за встановлений факт порушення академічної доброчесності може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти:

– повторне виконання окремого розділу (розділів) кваліфікаційної роботи;

– недопуск кваліфікаційної роботи до захисту та звернення до Комісії з питань академічної доброчесності щодо вирішення питання відрахування здобувача з Університету за порушення академічної доброчесності.

5.10. Декан факультету та завідувач кафедри за встановлений факт порушення академічної доброчесності можуть призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти:

– повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

– повторне виконання кваліфікаційної роботи, але не раніше ніж через 1 (один) рік;

– проведення додаткової перевірки інших робіт, автором яких є порушник.

5.11. У випадку отримання кафедрою (факультетом) інформації про наявність порушень у статті, тезах виступу на конференції або іншому науковому заході, конкурсній роботі чи будь-якій науковій або навчальній праці здобувача вищої освіти кафедра (факультет) утворює комісію, яка перевіряє таку інформацію.

5.12. Про виявлення факту хабарництва, як одного з видів порушення академічної доброчесності, в установленому порядку повідомляється ректор (проректор відповідно до розподілу функціональних обов'язків), а також уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції Університету.

5.13.Здобувач вищої освіти, стосовно якого порушено питання про порушення ним академічної доброчесності, має такі права: – ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження; – особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовлятися від надання будь–яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності; – знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності; – оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати такі апеляції, або до суду.

6. РІШЕННЯ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

6.1. Рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності викладається у формі подання на ім'я декана факультету.

6.2. Декан факультету приймає рішення щодо притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності і готує подання та відповідний проєкт наказу на ім’я ректора Університету. У разі, коли декан факультету не може прийняти рішення щодо притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності, він передає справу до Комісії з питань академічної доброчесності Університету з відповідними супроводжувальними документами.

6.3. У випадку застосування відповідальності у формі повторного проходження освітнього компонента освітньої програми викладач (екзаменаційна комісія) у відомість обліку успішності вносить відмітку «не допущено». Здобувачу вищої освіти пропонується пройти повторний курс у наступному навчальному році.

6.4. Якщо порушення, яке передбачає відрахування, виявлено під час підсумкової атестації здобувача вищої освіти, в протоколі екзаменаційної комісії вноситься позначка «не допущено».

6.5. Рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача вищої освіти до академічної відповідальності набуває чинності:

– якщо його було оскаржено в Комісії з питань академічної доброчесності Університету (далі – Комісія) або у судовому порядку і в задоволенні апеляційної скарги (або позову) було відмовлено – з моменту ухвалення рішення Комісії (з моменту набуття чинності рішення суду про відмову у задоволенні позову);

– якщо його не було оскаржено в Комісії або в судовому порядку – з моменту закінчення строку апеляційного оскарження.

6.6. Рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності здобувача вищої освіти, педагогічного, науково-педагогічного чи наукового працівника, яке набрало чинності в установленому порядку, оприлюднюються у відповідному розділі на офіційному вебсайті Університету.

7. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

7.1. Оскаржити рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності здобувача вищої освіти, педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника можна впродовж 3 (трьох) робочих днів з моменту їх повідомлення про відповідне рішення.

7.2. Порядок подання апеляційної скарги:

1) апеляційна скарга подається у письмовій формі на ім’я голови Комісії;

2) у скарзі необхідно зазначити: прізвище, ім’я, по батькові; усі контактні дані; факультет, кафедру, освітню програму (для здобувача вищої освіти); рішення кафедри (факультету), що оскаржується; у чому полягає неправомірність рішення з обґрунтуванням і відповідними запереченнями; клопотання особи, яка подала скаргу; перелік документів та інших матеріалів, що додаються до скарги;

3) апеляційна скарга подається особою, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, або представником такої особи. До апеляційної скарги, поданої представником, має бути додана довіреність або інший документ, що посвідчує повноваження представника;

4) апеляційна скарга розглядається в установленому порядку впродовж 3 (трьох) робочих днів від дня її подання;

5) розгляд апеляційної скарги відбувається відкрито в присутності здобувача вищої освіти, педагогічного, науково-педагогічного чи наукового працівника (їхнього представника), стосовно якого порушено питання про порушення ним академічної доброчесності. Відсутність зазначених осіб, якщо їх було належним чином повідомлено про дату, час і місце засідання, не може бути перешкодою для розгляду апеляційної скарги;

6)за результатом розгляду скарги Комісія може ухвалити одне з таких рішень: – задовольнити скаргу та скасувати рішення про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності; – змінити рішення

про встановлення факту порушення та/або притягнення до академічної відповідальності; – відмовити в задоволенні апеляційної скарги.

7) рішення Комісії оформляється у вигляді протоколу засідання та набуває чинності з моменту його ухвалення. Витяг із протоколу надсилається здобувачу вищої освіти, педагогічному, науково-педагогічному чи науковому працівнику (їх представнику) впродовж 2 (двох) робочих днів з дати ухвалення.

7.3. Оскарження рішення Комісії про встановлення факту порушення академічної доброчесності та/або притягнення до академічної відповідальності здійснюється в судовому порядку відповідно до вимог законодавства.

8. ПОПЕРЕДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

8.1. Запобігання порушень академічної доброчесності в Університеті здійснюється шляхом:

– обов'язкової перевірки на академічний плагіат таких творів: кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра і магістра; навчально-методичні роботи (підручники, посібники та навчальні посібники, методичні розробки, конспекти лекцій тощо), монографії та інші роботи, які вимагають рекомендації до видання вченої ради Університету; рукописи статей, які надходять до редакцій (редакційних колегій) наукових журналів та збірників наукових праць; дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії та доктора наук;

– розміщення навчально-методичних і наукових робіт науково-педагогічних, наукових працівників, а також кваліфікаційних і дисертаційних робіт здобувачів вищої освіти та докторантів у репозитарії Університету;

– формування, видання та розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела в навчально-методичних і наукових роботах науково-педагогічних і наукових працівників, здобувачів вищої освіти та докторантів;

– запровадження на факультетах спеціальних занять (семінарів) з основ культури наукової ділової мови та академічного письма;

– включення до змісту робочих програм навчальних дисциплін «Основи наукових досліджень» і «Методологія наукових досліджень» розділів «Академічна доброчесність», «Академічне письмо»;

– розміщення цього Положення та інших документів щодо запобігання порушень академічної доброчесності на офіційному вебсайті Університету.

8.2. Керівники кваліфікаційних робіт (проєктів) в обов'язковому порядку мають ознайомити з цим Положенням здобувачів вищої освіти та на всіх етапах виконання робіт (проєктів) контролювати й попереджувати факти порушення академічної доброчесності.

8.3. Керівники структурних підрозділів (факультетів, кафедр, відділів, секторів, тощо) зобов'язані ознайомити з цим Положенням усіх педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, а також аспірантів і докторантів.

8.4. Особи, які набули статус здобувача вищої освіти, а також нові педагогічні, науково-педагогічні й наукові працівники Університету беруть на себе зобов'язання дотримуватись академічної доброчесності та підписують упродовж місяця з моменту зарахування на навчання (прийняття на роботу) відповідну Декларацію про академічну доброчесність (Додатки 1, 2). Підписавши Декларацію про академічну доброчесність учасник освітнього процесу також підтверджує, що він ознайомлений з цим Положенням.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Контроль за виконанням вимог Положення здійснюють у встановленому порядку відповідні уповноважені працівники (посадові особи, колегіальні органи) Університету в межах своїх повноважень.

9.2. Це Положення, а також зміни та/або доповнення до нього погоджуються конференцією трудового колективу Університету та студентським ректоратом (у частині відповідальності здобувачів вищої освіти), затверджуються вченою радою Університету й уводяться в дію наказом ректора Університету в установленому порядку.

[https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1DebcsdzvQ9MC5nfULR5XNrG1xZqLUT10]

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, курсових та кваліфікаційних роботах у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

1. **Автор** – фізична особа, яка своєю творчою діяльністю створила твір.

2. **Здобувачі вищої освіти** – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

3. **Твір** – оригінальне інтелектуальне творіння автора (співавторів) у сфері науки, літератури, мистецтва тощо, виражене в об'єктивній формі; Зокрема, творами є наукові (монографії, статті, тези доповідей, дисертації та ін.), навчально-методичні (посібники, підручники, методичні рекомендації тощо), курсові та кваліфікаційні роботи.

4. **Оприлюднення (розкриття публіці) твору** – будь-яка дія, що вперше робить твір чи об'єкт суміжних прав доступним для необмеженого кола осіб. Опублікування – поширення твору, фонограми, відеограми у будь-який спосіб розповсюдження або доведення до загального відома публіки. Опублікуванням твору, фонограми, відеограми вважається також депонування рукопису твору, фонограми, відеограми. Опублікуванням твору вважається також депонування рукопису твору у сховищі (депозитарії) з відкритим доступом та можливістю одержання в ньому примірника (копії) твору.

5. **Плагіат** – це опублікування твору або його частини у незмінному або видозміненому вигляді, включаючи опублікування перекладу іншомовного твору або його частини, під іменем особи, яка не є автором цього твору.

6. **Академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

7. **Цитата** – фрагмент (уривок) з правомірно оприлюдненого твору, записаного виконання, правомірно оприлюдненої фонограми або відеограми, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора та/або виконавця, виробника фонограми, виробника відеограми і джерела цитування, іншою особою з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на вираження іншої особи в незмінному (автентичному) вигляді або в перекладі такого фрагмента (уривка).

8. **Показник оригінальності твору** – кількісний показник, виражений у відсотках, який відображає співвідношення авторського тексту до загального обсягу твору.

9. **Академічним плагіатом є:**

9.1. Відтворення в тексті твору 1 без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

9.2. Відтворення в тексті твору, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

9.3. Відтворення в тексті твору наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

9.4. Відтворення в тексті твору наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

9.5. Відтворення в тексті твору оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

2. ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ

2.1. Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті твору без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, обов'язково має супроводжуватися посиланням на це джерело.

Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальновживаними.

2.2. Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті твору тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці твору, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

2.3. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті твору має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті твору має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування (наприклад: цитується за: Іваненко І.І. Педагогічні погляди Миколи Корфа. Київ : Наукова думка, 2018. С. 53, або [цитується за: 16, с. 53]).

2.4. Будь-яка наведена в тексті твору науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки припускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю. У разі використання у творі тексту нормативно-правового акту достатньо

зазначити його назву, дату ухвалення та, за наявності, дату ухвалення останніх змін до нього або нової редакції.

2.5. Будь-які відтворені в тексті твору оприлюднені твори мистецтва мають супроводжуватися зазначенням авторів та назви цих творів мистецтва (якщо вони відомі). У разі використання творів виконавського мистецтва слід зазначати також індивідуальних чи колективних виконавців (якщо вони відомі). Якщо автори / виконавці невідомі, треба зазначити, що вони невідомі. У разі неможливості ідентифікувати автора, назву та/або виконавців твору треба обов'язково зазначити джерело, з якого взято відтворений твір.

3. ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

3.1. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 9.1 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

а) в тексті іншого автора (інших авторів) наявний такий чи майже такий текстовий фрагмент обсягом більше одного речення, як в аналізованому творі (за винятком стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальновживаними);

б) цей текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж аналізований твір (або інший текст автора аналізованого твору, де наявне таке саме речення чи група речень);

в) автор аналізованого твору не посилається на цей текст іншого автора (інших авторів), або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині своєї роботи) так, що незрозуміло, якого саме речення (якої саме групи речень) аналізованого твору стосується посилання.

3.2. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 9.2 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

а) в аналізованому творі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ:

– обсягом до абзацу без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту, або

– обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків);

б) відтворюваний текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж аналізований твір (або інший ідентичний за змістом текст автора аналізованого твору).

3.3. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 9.3 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

а) в аналізованому творі наведено п’ять або більше цитат з третіх джерел саме в такому або майже в такому обсязі, як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати;

б) це інше джерело було створено раніше, ніж аналізований твір (або інший текст автора аналізованого твору, де наведено такі самі цитати);

в) автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел.

3.4. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 9.4 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

а) в іншому джерелі оприлюднена та сама науково-технічна інформація (крім загальновідомої), яка наведена в аналізованому творі;

б) це інше джерело було створено раніше, ніж аналізований твір (або інший текст автора роботи, де наявна та сама науково-технічна інформація);

в) автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, яку саме науково-технічну інформацію, використану в творі (крім загальновідомої), автор бере з цього джерела.

4.5. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 9.5 цього Положення, достатньо встановити одночасну наявність таких ознак:

а) в аналізованому творі використані раніше оприлюднені твори мистецтва;

б) автори (та/або назви, виконавці, джерело) цих творів мистецтва відомі;

в) в аналізованому творі автори (та/або назви, виконавці, джерело) цих творів мистецтва не вказані.

[https://drive.google.com/drive/folders/1zl6gHrIjaboIQrEuQACy9h6oLbT9rjUi]

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ДЕКЛАРАЦІЇ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
кафедра (назва кафедри)

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Я, (прізвище, ім'я, по батькові здобувача), студент(ка) (номер) курсу, групи (шифр), спеціальності (номер та назва спеціальності), підтверджую, що моя курсова/магістерська робота на тему:

«Повна назва теми роботи»

1. Виконана мною самостійно із дотриманням усіх вимог академічної етики та стандартів наукової діяльності.
2. Не містить жодних ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації даних.
3. Усі запозичення (ідеї, цитати, цифрові дані, графічні матеріали) супроводжуються коректними посиланнями на першоджерела згідно з чинними стандартами (ДСТУ 8302:2015).
4. Використання інструментів штучного інтелекту (якщо таке мало місце) було обмежене допоміжними функціями (редагування, пошук структури) та задекларованe у вступі до роботи.
5. Надаю згоду на перевірку моєї роботи за допомогою спеціалізованих програмних засобів та її розміщення в інституційному репозитарії eDDPU.

Я усвідомлюю, що у разі виявлення порушень норм академічної доброчесності до мене можуть бути застосовані заходи академічної відповідальності, передбачені Законом України «Про освіту» та внутрішніми Положеннями ДДПУ (зокрема, відмова у допуску до захисту або анулювання результатів).

Дата: «_____» _____ 202__ р.

Підпис добувача: _____/ (Прізвище та ініціали)

Додаток Ж

Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ВИХОВАТЕЛЯ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

КУРСОВА РОБОТА

з дошкільної педагогіки

за VIII семестр 2025 / 2026 н. р.

студентки групи ДО – 2226 Б1

факультету історії, педагогіки та психології

Гриценко Галини Іванівни

Науковий керівник:

доктор педагогічних наук, професор

Василенко Олена Василівна

1. Допущено до захисту
_____
дата
2. Оцінка захисту _____
_____

Науковий керівник _____ _____
підпис прізвище, ім'я

Члени комісії _____ _____
підпис прізвище, ім'я
_____ _____
підпис прізвище, ім'я
_____ _____
підпис прізвище, ім'я

Дрогобич – 2026

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ У ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

КУРСОВА РОБОТА

з сучасних технологій дошкільного виховання

за ІІ семестр 2025 / 2026 н. р.

студентки групи ДО – 2526 М

факультету історії, педагогіки та психології

Гриценко Галини Іванівни

Науковий керівник:

доктор педагогічних наук, професор

Василенко Олена Василівна

1. Допущено до захисту
_____
дата
2. Оцінка захисту _____
_____

Науковий керівник _____ _____
підпис прізвище, ім’я

Члени комісії _____ _____
підпис прізвище, ім’я
_____ _____
підпис прізвище, ім’я
_____ _____
підпис прізвище, ім’я

Дрогобич – 2026

Додаток К

Зразок оформлення змісту (плану) курсової роботи

Курсова робота на тему:
«Організація взаємодії вихователя з батьками дітей старшого дошкільного віку»

Орієнтовний зміст курсової роботи

Вступ…….....……3

РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти організації взаємодії вихователя з батьками дітей старших дошкільників……..……..5

1.1. Сутність взаємодії вихователя з батьками у психолого-педагогічній літературі……...5

1.2. Роль взаємодії закладу дошкільної освіти та родини у становленні дошкільників.……..……....9

РОЗДІЛ 2. Практичні аспекти організації взаємодії вихователя з батьками дітей старшого дошкільного віку……..14

2.1. Форми та методи взаємодії закладу дошкільної освіти з батьками у контексті гуманізації освіти ……..…….……..……...14

2.2. Психолого-педагогічні умови успішної організації педагогічного спілкування закладу дошкільної освіти з батьками...……..……..19

Висновки…….22

Список використаних джерел.……31

Курсова робота на тему:
«Естетичне виховання дошкільників у процесі взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї»

Орієнтовний зміст курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП……...……3

1. Педагогічні погляди на естетичне виховання у науковій літературі…….....…...……5

2. Основні засоби естетичного виховання у ЗДО…….....8

3. Аналіз освітніх чинних програм щодо впровадження естетичного виховання дошкільникам..…….....12

4. Роль сім'ї та її вплив на естетичне виховання дітей……..……..16

5. Співпраця ЗДО і сім'ї у естетичному вихованні дітей дошкільного віку.....21

ВИСНОВКИ……..25

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….…….26

ДОДАТКИ……..30

Курсова робота на тему:
«Педагогічні технології: сутність, ознаки, функції»

Орієнтовний зміст курсової роботи

Зміст

Вступ……..……3

Розділ 1. Теоретичні основи педагогічних технологій

1.1. Передумови продукування педагогічних технологій……..5

1.2. Підходи до визначення поняття «педагогічна технологія» ……..7

1.3. Структура, характеристики та функції педагогічних технологій……...11

Розділ 2. Класифікації педагогічних технологій

2.1 Методологічні підходи до вивчення і конструювання педагогічних технологій ……..……...16

2.2. Класи сучасних педагогічних технологій ……..20

Висновки……..……..…….25

Список використаної літератури…….....28

Додатки……30

Орієнтовний план курсової роботи

План

Вступ…….……3

1. Теоретичні основи педагогічних технологій……..5

2. Основні властивості педагогічних технологій……...…….9

3. Класифікації педагогічних технологій……..…….……...16

4. Функції педагогічних технологій…….…….20

5. Умови оптимального вибору педагогічних технологій……...23

Висновки……..……..25

Список використаної літератури…….…….....28

Додатки……...30

Додаток Л

Рецензія

на курсову роботу з _____
студента (студентки) групи _____
факультету (відділення) _____
прізвище, ім'я _____
на тему: _____

1. Чіткість визначення предмета і об'єкта досліджень, постановка цілей, завдань дослідження, їх відповідність темі роботи (20 балів)

_____
_____(балів)

2. Кількість та ступінь вивчення літературних джерел, їх відповідність темі і завданням роботи, дотримання вимог щодо оформлення роботи (10 балів)

_____
_____
_____ (балів)

3. Ступінь відповідності змісту роботи її меті і завданням, повнота розкриття теми (20 балів)

_____
_____
_____
_____(балів)

4. Наявність елементів творчого пошуку, сформованість умінь робити узагальнення одержаних результатів, власні висновки (10 балів)

_____
_____(балів)

5. Узагальнення результатів роботи (чіткість і ґрунтовність висновків, вичерпність відповідей на питання поставлені в завданнях роботи, наявність практичних рекомендацій щодо вирішених і розглянутих у роботі завдань) (20 балів)

_____
_____(балів)

6. Захист курсової роботи (глибина знань студента, вміння вести дискусію, обґрунтовувати і відстоювати свої погляди, чітко відповідати на поставлені питання) (20 балів)

_____
_____
_____(балів)

Оцінка курсової роботи (балів) _____

Керівник курсової роботи _____ ( )

Електронне навчально-методичне видання

Світлана Івах,
Тетяна Пантюк,
Олена Невмержицька,
Оксана Гевко

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ З ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Редакція авторська

Здано до набору 28.04.2026. Формат 60х90/16. Гарнітура Times.

Ум. друк. арк. 4.00.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5140 від 01.07.2016). м. Дрогобич, вул. І. Франка, 24.